

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBOS 2015 M. LIEPOS 16 D. NUTARIMU NR. 2S-10/2015 „DĖL PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS SPRENDIMŲ ORGANIZUOJANT KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMA ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS“ NUSTATYTŲ ĮPAREIGOJIMŲ NEVYKDYMO

2018 m. lapkričio 13 d. Nr. 2S-5 (2018)
Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2018 m. lapkričio 13 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl Konkurencijos tarybos 2015 m. liepos 16 d. nutarimu Nr. 2S-10/2015 „Dėl Panevėžio miesto savivaldybės sprendimų organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemą atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams“¹ (toliau – 2015 m. Nutarimas) nustatytų įpareigojimų nevykdymo.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

1. Savivaldybei 2015 m. Nutarimu nustatyti įpareigojimai

(2) Konkurencijos taryba 2015 m. Nutarimu konstatavo, jog Panevėžio miesto savivaldybė (toliau – Savivaldybė), suteikdama išimtines teises savo kontroliuojamai bendrovei AB „Panevėžio specialus autotransportas“ (toliau – Bendrovė) teikti komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas Savivaldybės teritorijoje, privilegijavo Bendrovę kitų ūkio subjektų atžvilgiu ir sudarė jai išskirtinai palankias sąlygas veikti atitinkamoje rinkoje. Privilegijuojant Bendrovę taip pat buvo diskriminuoti kiti atitinkamas paslaugas potencialiai galintys teikti ūkio subjektai, jiems sudarant absoliučias kliūtis konkuruoti su Bendrove tiek patenkant į atitinkamą rinką, tiek joje teikiant savo paslaugas. Atsižvelgusi į tai, Konkurencijos taryba 2015 m. Nutarimo rezoliucinės dalies 1 punktu pripažino, jog Savivaldybės su Bendrove 2014 m. gruodžio 11 d. sudaryta Komunalinių atliekų tvarkymo Panevėžio mieste paslaugų sutartis Nr. 22-1437 pažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus. 2015 m. Nutarimo rezoliucinės dalies 2 ir 3 punktais Savivaldybė buvo įpareigota ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo 2015 m. Nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos panaikinti nurodytą Sutartį ir apie tai per 14 dienų nuo įpareigojimo įvykdymo informuoti Konkurencijos tarybą pateikiant tai patvirtinančius įrodymus. 2015 m. Nutarimas Konkurencijos tarybos interneto svetainėje paskelbtas 2015 m. liepos 16 d.

(3) Vilniaus apygardos administracinis teismas (toliau – VAAT) 2015 m. rugpjūčio 7 d. nutartimi sustabdė 2015 m. Nutarimo rezoliucinės dalies 2 punkto galiojimą 6 mėnesių laikotarpiui.² Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2015 m. rugsėjo 11 d.

¹ Prieiga per internetą: <http://kt.gov.lt/lt/dokumentai/del-panevezio-miesto-savivaldybes-sprendimu-organizuojant-komunaliniu-atlieku-tvarkymo-sistema-atitikties-lietuvos-respublikos-konkurencijos-istatymo-4-straipsnio-reikalavimams>.

² VAAT 2015 m. rugpjūčio 7 d. nutartis adm. byloje Nr. eI-10430-789/2015, *Panevėžio miesto savivaldybė v. Konkurencijos taryba*.

nutartimi šio punkto galiojimą sustabdė iki įsiteisės teismo sprendimas šioje byloje.³ LVAT 2018 m. sausio 26 d. nutartimi visa apimtimi patvirtino 2015 m. Nutarimo teisėtumą, įskaitant ir 2015 m. Nutarimo rezoliucinės dalies 2 punkte suformuluotą įpareigojimą Savivaldybei per 3 mėnesius nuo 2015 m. Nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje panaikinti Sutartį.⁴

(4) Pagal Nutarimo rezoliucinės dalies 2 punkto nuostatas 3 mėnesių terminas Savivaldybei įvykdyti nustatytus įpareigojimus skaičiuojamas nuo 2015 m. Nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje dienos, t. y. nuo 2015 m. liepos 16 d., iki šio rezoliucinės dalies punkto sustabdymo VAAT 2015 m. rugpjūčio 7 d. nutartimi; termino skaičiavimas tęsiamas LVAT 2018 m. sausio 26 d. nutartimi patvirtinus 2015 m. Nutarimo teisėtumą, todėl 3 mėnesių terminas Savivaldybei įvykdyti 2015 m. Nutarimu nustatytus įpareigojimus suėjo 2018 m. balandžio 4 d.

(5) Savivaldybė 2018 m. balandžio 6 d. raštu⁵ Konkurencijos tarybai pateikė informaciją apie Savivaldybės administracijos su Bendrove 2018 m. balandžio 5 d. pasirašytą susitarimą nutraukti Sutartį⁶ (toliau – Susitarimas nutraukti Sutartį). Susitarimo nutraukti Sutartį 2 punkte nurodyta, jog šis susitarimas įsigalios tada, kai bus priimtas Savivaldybės tarybos sprendimas dėl komunalinių atliekų tvarkymo Panevėžio mieste paslaugų nepertraukiamumo užtikrinimo. Savivaldybė nurodė, jog klausimas dėl laikinosios komunalinių atliekų tvarkymo sutarties sudarymo yra numatytas svarstyti Savivaldybės tarybos 2018 m. balandžio 26 d. posėdyje.

(6) Savivaldybė 2018 m. balandžio 6 d. raštu taip pat pateikė prašymą pagal Konkurencijos įstatymo 39 straipsnio 5 dalies nuostatas atidėti įpareigojimų įvykdymo terminą iki dvigubai ilgesnio termino nei numatyta 2015 m. Nutarimo rezoliucinės dalies 2 punkte (toliau – Prašymas). Savivaldybė nurodė, jog norėdama per 3 mėnesių terminą įvykdyti 2015 m. Nutarimu nustatytus įpareigojimus, t. y. organizuoti konkursą ar kitą atrankos procedūrą, bei tuo pačiu užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos nepertraukiamumą, ji susiduria su kitų teisės aktų nustatytais reikalavimais, turimais sutartiniais įsipareigojimais. Dėl šių priežasčių jai reikia priimti papildomus Savivaldybės tarybos sprendimus, nutraukti sudarytas sutartis bei atlikti kitus veiksmus.

(7) Konkurencijos taryba 2018 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 1S-47 (2018)⁷ netenkino Savivaldybės Prašymo, nes Savivaldybė nenurodė objektyvių priežasčių, dėl kurių negali laiku įvykdyti nustatytų įpareigojimų. Savivaldybė šį Konkurencijos tarybos nutarimą apskundė VAAT.⁸

(8) Įvertinusi tai, kad Savivaldybė nepateikė informacijos, jog 2015 m. Nutarimu nustatyti įpareigojimai per nustatytą terminą būtų įvykdyti, Konkurencijos taryba 2018 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 1S-48 (2018)⁹ pradėjo tyrimą dėl nustatytų įpareigojimo nevykdymo (toliau – Tyrimas).

³ LVAT 2015 m. rugsėjo 11 d. nutartis adm. byloje Nr. eAS-1167-624/2015, *Panevėžio miesto savivaldybė v. Konkurencijos taryba*.

⁴ LVAT 2018 m. sausio 26 d. nutartis adm. byloje Nr. eA-1475-556/2018, *Panevėžio miesto savivaldybė v. Konkurencijos taryba*.

⁵ Savivaldybės administracijos 2018 m. balandžio 6 d. raštas Nr. 19-911(4.8E) „Dėl įpareigojimų vykdymo“ (bylos 2 tomas, 5–9 lapai).

⁶ Savivaldybės administracijos ir Bendrovės 2018 m. balandžio 5 d. susitarimas Nr. 22-841 „Dėl 2014 m. gruodžio 11 d. komunalinių atliekų tvarkymo Panevėžio mieste paslaugų teikimo sutarties Nr. 22-1437 nutraukimo šalių susitarimu“ (bylos 2 tomas, 8, 9 lapai).

⁷ Konkurencijos tarybos 2018 m. balandžio 24 d. nutarimas Nr. 1S-47 (2018) „Dėl Panevėžio miesto savivaldybės prašymo atidėti Konkurencijos tarybos nutarimu nustatytų įpareigojimų įvykdymo terminą“ (bylos 2 tomas, 10–12 lapai).

⁸ VAAT 2018 m. lapkričio 6 d. sprendimu adm. byloje Nr. eI-3043-1063/2018, *Panevėžio miesto savivaldybė v. Konkurencijos taryba* visa apimtimi atmetė Savivaldybės skundą ir paliko galioti Konkurencijos tarybos 2018 balandžio 24 d. nutarimą Nr. 1S-47 (2018).

⁹ Konkurencijos tarybos 2018 m. balandžio 24 d. nutarimas Nr. 1S-48 (2018) „Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2015 m. liepos 16 d. nutarimu Nr. 2S-10/2015 „Dėl Panevėžio miesto savivaldybės sprendimų organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemą atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams“ Panevėžio miesto savivaldybei nustatytų įpareigojimų nevykdymo tyrimo pradėjimo“ (bylos 1 tomas, 1, 2 lapai).

2. Tyrimo metu nustatytos aplinkybės

(9) Savivaldybė 2018 m. liepos 10 d. raštu¹⁰ informavo Konkurencijos tarybą apie tai, jog Savivaldybės taryba 2018 m. balandžio 26 d. posėdyje pritarė sprendimui sudaryti laikinąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutartį¹¹ bei pateikė laikinosios sutarties su Bendrove kopiją¹². Pagal šią sutartį Bendrovė įsipareigojo iki tol, kol Savivaldybė įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka atrinks komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas teikiančią teikėją ir įsigalios su juo sudaryta sutartis teikti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas Panevėžio mieste. Savivaldybė taip pat pateikė Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 1 d. įsakymo, kuriuo sudaroma darbo grupė Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos pertvarkymo klausimams spręsti, kopiją.¹³ Darbo grupei pavesta parengti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos pertvarkymo veiksmų planą. Be to, Savivaldybė nurodė, jog informavo komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkytojus apie naujų, atskirų sutarčių su jais sudarymą dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, vežimo bei paruošimo panaudoti perdirbimui nuo 2019 m. sausio 1 d.¹⁴ Pažymėjo, jog artimiausiu metu ketina atlikti rinkos tyrimą tam, kad išsiaiškintų, kiek rinkoje yra tiekėjų, galinčių užtikrinti paslaugos nepertraukiamumą, gerą kokybę ir prieinamumą.

(10) Savivaldybė 2018 m. liepos 18 d. raštu¹⁵ informavo Konkurencijos tarybą apie tai, jog darbo grupė atsisakė parengti technines sąlygas, reikalingas atlikti rinkos tyrimą, tačiau pritarė pateiktam darbo grupės veiksmų planui. Savivaldybė taip pat pateikė Savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos pertvarkymo veiksmų plano kopiją¹⁶. Pagal veiksmų planą iki 2019 m. sausio 1 d. numatyta atskirti pakuočių, pakuočių atliekų, apmokestinamųjų gaminių ir antrinių žaliavų tvarkymą nuo kitų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo; iki 2019 m. spalio 1 d. numatyta atskirti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimą nuo komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės eksploatavimo paslaugas nuo komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo; iki 2019 m. balandžio 1 d. numatyta įvesti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, parengti viešojo pirkimo „Komunalinių atliekų tvarkymo Panevėžio mieste paslaugų teikimas“ dokumentus ir pradėti procedūrą; 2019 liepos–lapkričio mėn. baigus viešojo pirkimo procedūrą, numatyta pakeisti Savivaldybės teisės aktus, susijusius su sistemos pertvarka; 2019 m. lapkričio mėn. numatyta teikti Savivaldybės tarybai tvirtinti komunalinių atliekų tvarkymo kainą, dvinarę vietinę rinkliavą.

¹⁰ Savivaldybės administracijos 2018 m. liepos 10 d. raštas „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 1 tomas, 8–24 lapai).

¹¹ Savivaldybės tarybos 2018 m. balandžio 26 d. sprendimas Nr. 1-149 „Dėl pritarimo laikinosios komunalinių atliekų tvarkymo Panevėžio mieste paslaugų teikimo sutarties sudarymui ir pavedimo administracijos direktoriui“ (bylos 1 tomas, 11 lapas).

¹² Savivaldybės administracijos ir Bendrovės 2018 m. balandžio 27 d. Laikinoji komunalinių atliekų tvarkymo Panevėžio mieste paslaugų teikimo sutartis Nr. 22-1047 (bylos 1 tomas 12–19 lapai).

¹³ Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 1 d. įsakymas Nr. A-415(4.1E) „Dėl darbo grupės Panevėžio miesto komunalinių atliekų tvarkymo sistemos pertvarkymo klausimams spręsti sudarymo“ (bylos 1 tomas, 20, 21 lapai).

¹⁴ Savivaldybės administracijos 2018 m. birželio 26 d. raštas Nr. 19-1785(4.16E) „Dėl informavimo“ (bylos 1 tomas, 23, 24 lapai).

¹⁵ Savivaldybės administracijos 2018 m. liepos 18 d. raštas Nr. 19-2048(4.10E) „Dėl informacijos pateikimo“ (bylos 1 tomas, 25–49 lapai).

¹⁶ Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. liepos 18 d. įsakymas Nr. A-532(4.1E) „Dėl Panevėžio miesto komunalinių atliekų tvarkymo sistemos pertvarkymo veiksmų plano patvirtinimo“ (bylos 1 tomas, 45–49 lapai).

3. Tyrimo išvados ir paaiškinimai dėl jų

(11) Tyrimo metu nustatytos aplinkybės ir padarytos išvados buvo išdėstytos Konkurencijos tarybos Viešųjų subjektų priežiūros skyriaus 2018 m. liepos 27 d. pranešime apie įtariamą pažeidimą Nr. 5S-12/2018 (toliau – Pranešimas).¹⁷

(12) Pranešime daroma išvada, jog Savivaldybė neįvykdė 2015 m. Nutarimu nustatytų įpareigojimų panaikinti Sutartį, kadangi Susitarimas nutraukti Sutartį, laikinosios sutarties sudarymas su ta pačia Bendrove bei kiti Savivaldybės atlikti veiksmai nepašalino 2015 m. Nutarimu konstatuoto Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatų pažeidimo, lėmusio konkurencijos sąlygų skirtumus komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų teikėjams, privilegijuojant Bendrovę ir diskriminuojant kitus šias paslaugas galinčius teikti ūkio subjektus.

(13) Pranešime Konkurencijos tarybai siūloma pripažinti, jog Savivaldybė neįvykdė jai 2015 m. Nutarimu nustatytų įpareigojimų bei skirti baudą už kiekvieną pažeidimo vykdymo dieną, ją skaičiuojant iki tol, kol bus įvykdyti 2015 m. Nutarimu nustatyti įpareigojimai.

(14) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Savivaldybei buvo išsiųsta Pranešimo kopija bei pasiūlyta per nustatytą terminą pateikti paaiškinimus dėl Tyrimo išvadų bei sudaryta galimybė susipažinti su Tyrimo bylos medžiaga.¹⁸

(15) Savivaldybė 2018 m. rugpjūčio 13 d. paaiškinimuose¹⁹ (toliau – Paaiškinimai) nurodė, jog nesutinka su Tyrimo išvadomis. Savivaldybės teigimu, Tyrimo išvadose nepagrįstai konstatuota, jog Savivaldybė neįvykdė 2015 m. Nutarimu nustatytų įpareigojimų panaikinti Sutartį. Ši Sutartis nutraukta Susitarimu nutraukti Sutartį, įsigaliojusiu 2018 m. balandžio 26 d. Be to, 2015 m. Nutarime nėra nustatyta jokių kitų įpareigojimų be įpareigojimo panaikinti minėtą Sutartį. Savivaldybės vertinimu, Tyrimo išvadomis Savivaldybei yra formuluojamas naujas įpareigojimas, kurio nėra 2015 m. Nutarime, t. y. per 3 mėnesių terminą organizuoti konkurencingą atrankos procedūrą, rinkos dalyviams sudaryti sąlygas siūlyti savo paslaugas bei pretenduoti teikti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas.

(16) Savivaldybė abejoja, ar ji apskritai privalo organizuoti konkurencingą atrankos procedūrą, atsižvelgiant į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) 2018 m. balandžio 13 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e3K-3-120-469/2018, *UAB „Irgita“ v. Kauno miesto savivaldybė, Kauno miesto savivaldybės administracija, UAB „Kauno švara“*, kuria LAT kreipėsi į Teisingumo Teismą, prašydamas išaiškinti, ar vidaus sandoriu nepažeidžiama kitų ūkio subjektų teisė į sąžiningą konkurenciją. Savivaldybės manymu, Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas yra aktualus ir nagrinėjamu atveju, kadangi Konkurencijos taryba Tyrimo išvadomis reikalauja organizuoti konkurencingą atrankos procedūrą, nors nagrinėjamas paslaugas šiuo metu vidaus sandorio pagrindu teikia Savivaldybės kontroliuojama Bendrovė. Atsižvelgdama į tai, Savivaldybė prašė stabdyti Konkurencijos tarybos procedūrą iki prejudicinio sprendimo gavimo.

(17) Savivaldybė taip pat nesutinka, jog jos nurodytos priežastys, trukdančios jai tinkamai ir laiku pašalinti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimą, Tyrimo išvadomis buvo įvertintos kaip neobjektyvios. Savivaldybė nurodo, jog ji privalo užtikrinti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų nepertraukiamumą, prieinamumą; atskirti Bendrovės vykdomas veiklas, žmogiškuosius išteklius, sąnaudas, kadangi Bendrovė veikia ir kaip komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius; užtikrinti Bendrovės prisiimtus įsipareigojimus pagal trišales sutartis su gamintojų bei importuotojų organizacijomis, pagal sutartį dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybių įrengtose didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir šių aikštelių dalinio finansavimo, sudarytą su elektronikos gamintojų ir eksportuotojų organizacija.

¹⁷ Konkurencijos tarybos Viešųjų subjektų priežiūros skyriaus 2018 m. liepos 27 d. „Pranešimas apie įtariamą pažeidimą dėl Panevėžio miesto savivaldybei nustatytų įpareigojimų nevykdymo“ Nr. 5S-12/2018 (bylos 1 tomas, 50–55 lapai).

¹⁸ Konkurencijos tarybos 2018 m. liepos 27 d. raštas Nr. (2.1-35)6V-1881 „Dėl tyrimo baigimo ir paaiškinimų dėl tyrimo išvadų pateikimo“ (bylos 1 tomas, 56 lapas).

¹⁹ Savivaldybės administracijos 2018 m. rugpjūčio 13 d. raštas Nr. 19-2293(4.8E) „Paaiškinimai dėl tyrimo išvadų“ (bylos 1 tomas, 57–62 lapai).

(18) Tyrimo išvadose, Savivaldybės vertinimu, taip pat ignoruojama, jog dėl ydingo reglamentavimo Savivaldybės kontroliuojama įmonė negali lygiaverčiai ir nediskriminuojamai dalyvauti komunalinių atliekų tvarkymo atrankoje su privačiais teikėjais, kadangi pati perkančioji organizacija (t. y. savivaldybė) dar prieš viešąjį konkursą nustato tiekėjo kainą. Be to, savivaldybės savo internetiniuose tinklalapiuose privalo viešinti kontroliuojamų įmonių finansines ataskaitas, veiklos rezultatus, tuo tarpu privatūs ūkio subjektai tokią informaciją laiko konfidencialia.

(19) 2018 m. rugsėjo 27 d. įvyko Konkurencijos tarybos bylos nagrinėjimo posėdis.²⁰ Posėdžio metu Savivaldybė vadovavosi Paaiškinimuose išdėstytais argumentais.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

(20) Konkurencijos įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyta, jog Konkurencijos taryba turi teisę viešojo administravimo subjektui nurodyti per nustatytą terminą pakeisti ar panaikinti teisės aktus, kitus šio įstatymo 4 straipsnyje nurodytiems reikalavimams prieštaraujančius sprendimus, ar atlikti kitus šio įstatymo 4 straipsnio pažeidimą šalinančius veiksmus.²¹ Už per Konkurencijos tarybos nustatytą terminą šio įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytų įpareigojimų neįvykdymą viešojo administravimo subjektams gali būti skiriama pinigine bauda iki šešių šimtų eurų už kiekvieną pažeidimo vykdymo dieną po termino įvykdyti įpareigojimus pašalinti pažeidimą pabaigos (Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 6 dalis).

(21) Atsižvelgus į nurodytas Konkurencijos įstatymo nuostatas, vertinant, ar yra pagrindas skirti pinigine baudą už 2015 m. Nutarimu nustatytų įpareigojimų neįvykdymą, svarbu nustatyti, ar Savivaldybės atlikti veiksmai iki įpareigojimų įvykdymo termino pabaigos pašalino 2015 m. Nutarimu konstatuotus konkurencijos sąlygų skirtumus atitinkamoje rinkoje.

4. Savivaldybės atlikti veiksmai vykdant 2015 m. Nutarimą

(22) Kaip minėta Nutarimo (2), (3) pastraipose, Konkurencijos taryba 2015 m. Nutarimu konstatavo, jog Savivaldybė, be konkurencingos procedūros sudarydama Sutartį su Bendrove, suteikė išimtinės teises Bendrovei teikti komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas Savivaldybės teritorijoje ir taip privilegijavo Bendrovę kitų ūkio subjektų atžvilgiu, ir įpareigojo Savivaldybę panaikinti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus pažeidžiančią Sutartį. LVAT 2018 m. sausio 26 d. nutartimi visa apimtimi patvirtino 2015 m. Nutarimo teisėtumą, įskaitant ir jame nustatytą įpareigojimą per 3 mėnesius nuo 2015 m. Nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje panaikinti Sutartį, todėl Savivaldybė privalėjo iki 2018 m. balandžio 4 d. įvykdyti jai nustatytus įpareigojimus.

(23) Vertinant, ar Savivaldybė per nustatytą terminą įgyvendino 2015 m. Nutarimu nustatytus įpareigojimus, svarbu išsiaiškinti, kokius veiksmus Savivaldybė atliko iki šio termino pabaigos bei, kaip minėta Nutarimo (21) pastraipoje, nustatyti, ar atlikti veiksmai pašalino konkurencijos sąlygų skirtumus atitinkamoje rinkoje.

(24) Kaip matyti iš Nutarimo (5), (9) pastraipų, Savivaldybė iki įpareigojimų įvykdymo termino pabaigos, t. y. 2018 m. balandžio 4 d., neatliko jokių veiksmų, kuriais būtų įgyvendinami 2015 m. Nutarimu nustatyti įpareigojimai. Veiksmų, kuriais būtų šalinamas Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimas, Savivaldybė neatliko ir per Tyrimo laikotarpį, t. y. iki 2018 m. liepos 27 d. (Nutarimo 2 dalis). Tiek Prašyme²², tiek Paaiškinimuose²³ Savivaldybė ginčija, jog ji dėl objektyvių priežasčių negali tinkamai ir laiku įvykdyti 2015 m. Nutarimu nustatytų įpareigojimų, t. y. organizuoti konkurencingos atrankos procedūros (dėl Savivaldybės argumentų, kuriais ginčijamas pats įpareigojimų turinys, detaliau pasisakoma Nutarimo (25) pastraipoje). Atsakant į šiuos

²⁰ 2018 m. spalio 3 d. Bylų nagrinėjimo posėdžio protokolas Nr. 4S-11 (2018) (bylos 1 tomas, 63–66 lapai).

²¹ 2015 m. Nutarimo priėmimo metu galiojusi Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostata numatė Konkurencijos tarybos teisę reikalauti, jog viešojo administravimo subjektas pakeistų ar panaikintų teisės aktus ar kitus konkurenciją ribojančius sprendimus.

²² Nutarimo (6) pastraipa.

²³ Nutarimo (17) pastraipa.

Savivaldybės argumentus, pažymėtina, jog Savivaldybė 2018 m. balandžio 6 d. tik teoriškai nurodė, kokius veiksmus jai reikės atlikti ateityje organizuojant konkurencingą atrankos procedūrą, tačiau pati jokių tokių veiksmų iki įpareigojimų įvykdymo termino pabaigos neatliko. Taip pat pažymėtina, jog nors Savivaldybė suėjus įpareigojimų įvykdymo terminui ir sudarė veiksmų planą, pagal kurį viešojo pirkimo procedūra turėtų būti baigta 2019 m. liepos mėnesį, tačiau niekaip nepagrindžia, dėl kokių priežasčių yra reikalingi būtent tokie terminai veiksams atlikti ir kodėl jie negalėjo būti atlikti iki sueinant Konkurencijos tarybos nustatytam terminui. Dėl šių priežasčių Savivaldybės nurodytos aplinkybės, neva trukdančios jai tinkamai ir laiku įvykdyti nustatytus įpareigojimus, vertinamos ne kaip objektyvios priežastys, dėl kurių negalima laiku įvykdyti nustatyto įpareigojimo, tačiau kaip subjektyvus pačios Savivaldybės pasirinktas elgesys, kuris negali pateisinti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatų pažeidimo.

(25) Savivaldybės teigimu, nutraukdama Sutartį, ji tinkamai įvykdė 2015 m. Nutarimu nustatytus įpareigojimus, kadangi daugiau jokių įpareigojimų 2015 m. Nutarime nebuvo nustatyta (Nutarimo (15) pastraipa). Konkurencijos taryba pažymi, jog nors Savivaldybė ir nutraukė su Bendrove sudarytą Sutartį, tačiau iš karto po to sudarė laikinąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutartį, pagal kurią komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas ir toliau teikia Bendrovė (Nutarimo (9) pastraipa). Tai reiškia, jog nors Sutartis ir buvo formaliai nutraukta, tačiau Savivaldybė sudarė analogišką sutartį, pagal kurią paslaugas teikia tas pats ūkio subjektas. Akcentuotina, jog formalus Sutarties nutraukimas ir analogiškos sutarties sudarymas negali būti laikomas tinkamu įpareigojimo panaikinti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatas pažeidžiančią Sutartį įvykdymu, kadangi tai nepanaikino skirtingų konkurencijos sąlygų atitinkamoje rinkoje, nes ir toliau komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas Savivaldybės teritorijoje teikia nekonkurencingu būdu paskirta Bendrovė (Nutarimo (9) pastraipa). Tai, jog esant įpareigojimui panaikinti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatas pažeidžiančią sutartį, sudarytą be konkurencingos atrankos procedūros, Konkurencijos taryba turi teisę reikalauti, jog viešojo administravimo subjektas konkurencingos procedūros būdu atrinktų paslaugų teikėją, yra patvirtinęs ir LVAT.²⁴ Kiti po įpareigojimų įvykdymo termino pabaigos Savivaldybės atlikti veiksmai (sudaryta darbo grupė, patvirtintas darbo grupės veiksmų planas, informuoti pakuočių atliekų tvarkytojai (Nutarimo (9), (10) pastraipos) dėl tų pačių priežasčių taip pat nepanaikino skirtingų konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje. Savivaldybė, norėdama tinkamai įvykdyti 2015 m. Nutarimu nustatytus įpareigojimus, privalo imtis realių veiksmų, kuriais būtų šalinamas Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatų pažeidimas, t. y. konkurencingos atrankos procedūros būdu atrinktas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikėjas.

(26) Atsakant į Nutarimo (18) pastraipoje nurodytus Savivaldybės argumentus, pažymėtina, jog 2015 m. Nutarimu nustatytų įpareigojimų nevykdymas negali būti pateisintas Savivaldybės nurodytomis kliūtėmis, neva ribojančiomis savivaldybių kontroliuojamas įmones lygiais pagrindais dalyvauti konkurencingoje atrankos procedūroje su privačiais ūkio subjektais. Savivaldybės kontroliuojamos įmonės turi visas galimybes pačios nusistatyti dalyvavimo konkurse kainą savivaldybei ją patvirtinant jau įvykdžius viešojo pirkimo procedūrą. Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog pagal Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo 26 straipsnio 1 dalį tiek privačių, tiek viešųjų subjektų finansinės ataskaitos ir metinis pranešimas kartu su auditoriaus išvada (jeigu auditas atliktas) skelbiami viešai Juridinių asmenų registre įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka ir su šiais duomenimis galima susipažinti pateikus atitinkamos formos prašymą.

(27) Pasisakant dėl Savivaldybės argumentų, jog dėl LAT kreipimosi į Teisingumo Teismą procedūra Konkurencijos taryboje privalo būti stabdoma (Nutarimo (16) pastraipa), atkreiptinas dėmesys, jog šiuo atveju yra nagrinėjamas klausimas dėl Savivaldybei 2015 m. Nutarimu nustatytų įpareigojimų neįvykdymo, o ne dėl vidaus sandorio atitikties Konkurencijos įstatymui.

(28) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šioje Nutarimo dalyje, darytina išvada, jog Savivaldybė per 2015 m. Nutarime nustatytą terminą neįvykdė įpareigojimo panaikinti

²⁴ LVAT 2017 m. kovo 21 d. nutartis adm. byloje Nr. eA-215-552/2017, *Konkurencijos taryba v. Joniškio rajono savivaldybė*.

konkurencijos sąlygų skirtumus atitinkamoje rinkoje. Nustatytų įpareigojimų Savivaldybė neįvykdė ir iki Tyrimo pabaigos, t. y. 2018 m. liepos 27 d.

5. Dėl viešojo administravimo subjektui taikytinų sankcijų

(29) Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog už per Konkurencijos tarybos nustatytą terminą nurodytų įpareigojimų neįvykdymą viešojo administravimo subjektams gali būti skiriama piniginei bauda iki šešių šimtų eurų už kiekvieną pažeidimo vykdymo dieną po termino įvykdyti įpareigojimus pašalinti pažeidimą pabaigos.

(30) Nors 2015 m. Nutarimo priėmimo metu Konkurencijos įstatyme ir nebuvo įtvirtinta galimybė viešojo administravimo subjektams skirti baudą už įpareigojimų neįvykdymą per įpareigojimų įvykdymo terminą²⁵, tačiau Savivaldybė 2015 m. Nutarimu nustatytų įpareigojimų neįvykdė jau galiojant Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 6 dalies nuostatai.

(31) Baudos dydis viešojo administravimo subjektui nustatomas vadovaujantis Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64 „Dėl baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas). Pagal Aprašo 26 punktą už Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 6 dalyje nurodytus pažeidimus viešojo administravimo subjektui skiriamos baudos dydis nustatomas *mutatis mutandis* vadovaujantis Aprašo VII skyriumi, t. y. taikant Aprašo 23–25 punktus.

(32) Aprašo 23 punkte nurodyta, kad viešojo administravimo subjektui už įpareigojimų neįvykdymą skiriamas baudos dydis apskaičiuojamas dviem etapais: pirmuoju etapu apskaičiuojamas bazinis baudos dydis, antruoju – bazinis baudos dydis tikslinamas (didinamas arba mažinamas).

(33) Apskaičiuojant bazinį baudos dydį pirmiausiai yra nustatomas galimas maksimalus Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 6 dalyje numatytas baudos dydis, kuris yra lygus 600 eurų už kiekvieną pažeidimo vykdymo dieną po termino įvykdyti įpareigojimus pašalinti pažeidimą pabaigos (Aprašo 24.1 papunktis). Tuomet yra apskaičiuojamas nuo pažeidimo pavojingumo priklausantis baudos dydis, kuris lygus pusei galimo maksimalaus baudos dydžio – nagrinėjamu atveju 300 eurų. Šis dydis didinamas arba mažinamas, atsižvelgiant į konkrečias su nagrinėjamu pažeidimu susijusias aplinkybes: pažeidimo pobūdį, jo geografinį plotą ir kitas objektyvias aplinkybes, kurių svarba ir įtaka nuo pažeidimo pavojingumo priklausančiam baudos dydžiui priklauso nuo kiekvieno konkretaus pažeidimo (Aprašo 24.2 papunktis).

(34) Kaip matyti iš Tyrimo metu nustatytų aplinkybių, Savivaldybė nustatytais terminais neįvykdė 2015 m. Nutarimu nustatyto įpareigojimo pašalinti konkurencijos sąlygų skirtumus Savivaldybės teritorijoje. Neįvykdžius 2015 m. Nutarime nustatyto įpareigojimo, Savivaldybės kontroliuojama įmonė privilegijuojama suteikiant jai išimtines teises teikti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, o kiti ūkio subjektai – diskriminuojami. Toks nepagrįstas vieno ūkio subjekto privilegijavimas šiuo atveju sudaro sąlygas monopolizuoti atitinkamą rinką, kadangi kiti ūkio subjektai neturi jokių galimybių nei patekti į atitinkamą rinką, nei veikti joje. Nagrinėjamo pažeidimo geografinis plotas apsiriboja Savivaldybės teritorija, todėl vertintinas kaip lokalaus pobūdžio. Akcentuotina, kad Savivaldybei skirtina bauda už kiekvieną įpareigojimų nevykdymo dieną privalo turėti skatinamąjį poveikį kuo greičiau nutraukti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatų pažeidimą. Remiantis tuo, kas išdėstyta šioje pastraipoje, yra pagrįsta Savivaldybei nustatyti 300 eurų nuo pažeidimo pavojingumo priklausantį baudos dydį.

²⁵ 2016 m. lapkričio 8 d. įstatymas Nr. XII-2743, įsigaliojęs 2017 m. sausio 1 d., įtvirtino galimybę skirti baudą viešojo administravimo subjektams už įpareigojimų neįvykdymą nustatytais terminais (žr. Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 6 dalį).

(35) Nagrinėjama atveju bauda skaičiuojama už kiekvieną nustatyto įpareigojimo nevykdymo dieną, todėl Aprašo 24.3 papunktis, pagal kurį apskaičiuojamas nuo pažeidimo trukmės priklausantis baudos dydis, netaikomas.

(36) Atsižvelgiant į tai, Savivaldybei nustatomas 300 eurų dydžio bazinis baudos dydis už kiekvieną įpareigojimų nevykdymo dieną.

(37) Tyrimo metu atsakomybę sunkinančių ir lengvinančių aplinkybių nenustatyta, todėl tikslinti nustatyto bazinio baudos dydžio nėra pagrindo (Aprašo 25 punktas).

(38) Atsižvelgiant į šioje nutarimo dalyje išdėstytas aplinkybes, už 2015 m. Nutarimu nustatytų įpareigojimų neįvykdymą Savivaldybei skiriama 300 eurų dydžio bauda už kiekvieną įpareigojimų nevykdymo dieną, skaičiuojant ją nuo pirmos įpareigojimų neįvykdymo dienos, t. y. 2018 m. balandžio 5 d., iki Tyrimo baigimo dienos, t. y. 2018 m. liepos 27 d. Nuo 2018 m. balandžio 5 d. iki 2018 m. liepos 27 d. yra praėję 114 dienos, todėl Savivaldybei skiriama 34 200 eurų bauda.

(39) Taip pat Konkurencijos taryba pažymi, jog baudos sumokėjimas neatleidžia Savivaldybės nuo pareigos įvykdyti 2015 m. Nutarimu nustatytus įpareigojimus, o šio įpareigojimo neįvykdžius Savivaldybei gali būti skiriama bauda už nustatytų įpareigojimų neįvykdymą.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 36 straipsnio 6 dalimi,

Konkurencijos taryba n u t a r i a:

1. Pripažinti, jog Panevėžio miesto savivaldybė neįvykdė 2015 m. liepos 16 d. nutarimu Nr. 2S-10/2015 „Dėl Panevėžio miesto savivaldybės sprendimų organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemą atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams“ nustatytų įpareigojimų.

2. Už šio nutarimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytą pažeidimą Panevėžio miesto savivaldybei skirti 34 200 (trisdešimt keturių tūkstančių dviejų šimtų) eurų piniginę baudą.

3. Įpareigoti Panevėžio miesto savivaldybę per 5 darbo dienas nuo šio nutarimo rezoliucinės dalies 2 punkte nustatytos baudos sumokėjimo informuoti apie tai Konkurencijos tarybą ir pateikti tai patvirtinančius įrodymus.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 39 straipsniu, paskirta piniginė bauda per tris mėnesius nuo nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos turi būti sumokėta į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą²⁶ (įmokos kodas 6920, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752).

Per nurodytą terminą nesumokėjus baudos, skaičiuojamos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.210 straipsnio 2 dalyje nurodytos palūkanos.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 33 straipsnio 3 dalimi ir 39 straipsniu, skundo padavimas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo už Konkurencijos įstatymo pažeidimą viešojo administravimo subjektui paskirta bauda, sustabdo baudos ir palūkanų priverstinį išieškojimą iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos, tačiau nesustabdo palūkanų skaičiavimo.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

²⁶ Nr. LT78 7290 0000 0013 0151 (AB „Citadele“ bankas); Nr. LT74 4010 0510 0132 4763 (Luminor Bank AB); Nr. LT05 7044 0600 0788 7175 (AB SEB bankas); Nr. LT32 7180 0000 0014 1038 (AB Šiaulių bankas); Nr. LT74 7400 0000 0872 3870 (Danske Bank A/S Lietuvos filialas); Nr. LT12 2140 0300 0268 0220 (Luminor Bank AB); Nr. LT24 7300 0101 1239 4300 (AB „Swedbank“); LT42 7230 0000 0012 0025 (UAB Medicinos bankas).